

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 27115004HSLF

Utgivare: Rättschef Pär Ödman, Socialstyrelsen

Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om smittspårning;

**HSLF-FS
2015:4**

Utkom från trycket
den 22 juli 2015

beslutade den 1 juli 2015.

Folkhälsomyndigheten föreskriver följande med stöd av 12 § smittskyddsförordningen (2004:255) och beslutar följande allmänna råd.

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

Föreskrifter

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas på smittspårning som avser smitta mellan människor samt smitta från djur, livsmedel och andra objekt till människa.

2 § Bestämmelser om smittspårning finns i 3 kap. 4–6 §§ smittskyddslagen (2004:168) samt i 8 § smittskyddsförordningen (2004:255).

3 § Smittspårningspliktiga sjukdomar är

1. de allmänfarliga sjukdomarna som anges i bilagan till smittskyddslagen (2004:168), och
2. de sjukdomar som förtecknats i Folkhälsomyndighetens föreskrifter (HSLF-FS 2015:10) om smittspårningspliktiga sjukdomar.

4 § I dessa föreskrifter och allmänna råd avses med

patient	person som en läkare efter undersökning konstaterar eller misstänker vara smittad av en smittspårningspliktig sjukdom
smittspårningsärende	utredning om vem eller vad som kan ha överfört smittan till en patient och vilka andra personer som kan ha smittats
smittspårningshandlingar	anteckningar som görs och handlingar som upprättas eller kommer in i samband med smittspårningen

2 kap. Smittspårning som utförs av annan än den behandlande läkaren

Föreskrifter

1 § Om den behandlande läkaren överlämnar uppgiften att bedriva smittspårning till annan hälso- och sjukvårdspersonal, ska läkaren vara förvissad om att den som får överta ansvaret har den särskilda kompetens som krävs enligt 3 kap. 4 § smittskyddslagen (2004:168).

Den behandlande läkaren får inte överlämna smittspårningen till någon som själv inte anser sig tillräckligt kompetent för uppgiften.

Allmänna råd

För att en person ska anses ha särskild kompetens för uppgiften bör det krävas att denne har vissa medicinska kunskaper, bl.a. om smittsamhet, smittvägar och inkubationstider samt kunskaper i samtalsmetodik och om gällande regelverk. Dessutom bör den som mottar uppgiften ha lämpliga personliga egenskaper och, när det t.ex. gäller sjukdomar som överförs sexuellt, ett förhållningssätt som inger förtroende och motiverar delaktighet i utredningen.

Det kan ställas delvis olika kompetenskrav beroende på vilken sjukdom det gäller.

Föreskrifter

2 § Om ett smittspårningsärende har överlämnats till annan hälso- och sjukvårdspersonal, ska den behandlande läkaren förvissa sig om att ärendet tagits emot.

3 § Om någon annan än den behandlande läkaren ansvarar för smittspårningen, ska han eller hon underrätta den behandlande läkaren när smittspårningsärendet har avslutats.

4 § Om någon annan än den behandlande läkaren har ansvaret för smittspårningen när det gäller en allmänfarlig sjukdom och i samband med utredningen misstänker eller får veta att patienten inte iakttar eller kommer att iaktta givna förhållningsregler, ska den smittspårningsansvarige omgående underrätta den behandlande läkaren om detta.

5 § Om den behandlande läkaren får uppgifter av betydelse för smittspårningen, ska han eller hon, om smittspårningen bedrivs av någon annan, se till att den personen får tillgång till uppgifterna.

Allmänna råd

Uppgifter av betydelse för smittspårningen kan t.ex. vara undersökningsresultat för personer som ingår i utredningen eller information om att ytterligare personer kan ha blivit smittade och därför ska ingå i smittspårningsutredningen.

Allmänna råd

Vid behov bör den som ansvarar för smittspårningen rådgöra med smittskyddsläkaren om utredningen. I vissa situationer kan smittskyddsläkaren åta sig en övergripande eller samordnande roll eller, om det är lämpligt, helt ta över smittspårningsärendet i enlighet med 3 kap. 5 § smittskyddslagen.

Om det t.ex. gäller större epidemier eller födoämnesburen smitta, bör den smittspårningsansvarige ta kontakt med smittskyddsläkaren. Likaså kan det finnas behov att rådfråga denne, om patienten misstänks ha blivit smittad eller i sin tur smittat någon på t.ex. en vårdenhet, en institution eller i en skola. Om det gäller en blodsmitta och patienten är blodgivare eller om smitta kan ha överförts genom blodtransfusion eller organtransplantation, bör också smittskyddsläkaren kontaktas.

Smittskyddsläkaren bör alltid underrättas, om smittkällan inte har påträffats eller kunnat identifieras och det gäller en allmänfarlig sjukdom.

4 kap. Utredningen

Smittspårningspliktiga sjukdomar som är allmänfarliga

Föreskrifter

1 § Den läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal som underrättar en person om att det finns anledning anta att han eller hon har smittats av en allmänfarlig sjukdom och som uppmanar denne att söka läkare för undersökning ska också upplysa personen om informationsskyldigheten enligt 8 § smittskyddsförordningen (2004:255). Samma skyldighet att upplysa personen om hans eller hennes informationskyldighet enligt förordningen gäller den läkare som gör undersökningen, om det är en annan läkare än den som underrättade personen.

Allmänna råd

Om den läkare som undersöker personen är någon annan än den som underrättat personen om misstanken om smitta, bör han eller hon erbjuda den undersökte att efter samtycke och på dennes vägnar meddela den underrättande läkaren att undersökningen har genomförts och resultatet av denna. Underrättelse om att undersökningen har genomförts bör lämnas så snart det är möjligt.

Smittspårningspliktiga sjukdomar som inte är allmänfarliga

Allmänna råd

Om det gäller en smittspårningspliktig sjukdom som inte är allmänfarlig, bör den läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal som enligt 3 kap. 4 § smittskyddslagen underrättar en person om att denne kan ha smittats och uppmanar honom eller henne att söka läkare också informera personen om vikten av att den smittspårningsansvarige får kännedom om när under-

sökningen har genomförts och att resultatet kan ha betydelse för smittspårningen.

Om personen låter sig undersökas på en annan vårdinrättning, bör den provtagande läkaren begära hans eller hennes samtycke till att visa den smittspårningsansvarige att undersökningen genomförts och till att på förfrågan från denne meddela resultatet.

Om en person, som har underrättats enligt 3 kap. 4 § smittskyddslagen om misstanke om att han eller hon kan ha smittats av en smittspårningspliktig sjukdom som inte är allmänfarlig, inte utan dröjsmål låter sig undersökas av läkare, bör den som ansvarar för smittspårningen påminna om den skyldighet som gäller enligt 3 kap. 1 § smittskyddslagen och aktivt försöka påverka honom eller henne att låta undersöka sig.

Samtliga smittspårningspliktiga sjukdomar

Allmänna råd

Den som ansvarar för smittspårningen kan bl.a., beroende på vilken sjukdom det gäller, använda olika metoder för att enligt 3 kap. 4 § smittskyddslagen se till att personer som kan ha smittats underrättas och uppmanas att uppsöka läkare. I många fall kan det vara lämpligt att den som ansvarar för smittspårningen själv tar kontakt.

Den smittspårningsansvarige kan också överlåta på patienten att själv kontakta en person som kan vara smittad, om det är lämpligt och patienten inte motsätter sig det. Detta förfarande kan framför allt vara lämpligt vid sjukdomar som överförs sexuellt, men det kan ibland också vara en fördel att använda vid andra smittspårningspliktiga sjukdomar. I dessa fall bör den smittspårningsansvarige överlämna ett brev att vidarebefordras av patienten till den som kan ha smittats. Vilken information som lämnas i brevet beror på vilken sjukdom det gäller och vilka åtgärder som planeras. Brevet bör dock bl.a. innehålla

- en underrättelse om att personen kan ha smittats,
- en underrättelse om skyldigheten att söka läkare för undersökning,
- information om den aktuella sjukdomen, och
- information om hur man undviker att smittan sprids.

Om det gäller en allmänfarlig sjukdom, ska brevet enligt 1 § detta kapitel även innehålla information om personens skyldigheter enligt 8 § smittskyddsförordningen.

Gäller det en smittspårningspliktig sjukdom som inte är allmänfarlig, bör brevet i stället innehålla information om vikten av att den smittspårningsansvarige dels får information om att undersökningen genomförts, dels vid behov får tillgång till resultatet.

Föreskrifter

2 § Den som ansvarar för smittspårningen är, om han eller hon överlåter på patienten att själv kontakta en person som kan vara smittad, skyldig att kontrollera att den som kan ha smittats

1. har underrättats om misstanken, och
2. har undersökts av läkare.

Om undersökning inte har genomförts, ska den som ansvarar för smittspårningen själv underrätta personen om att han eller hon misstänks vara smittad samt om skyldigheterna enligt 3 kap. 1 § smittskyddslagen (2004:168).

**HSLF-FS
2015:4**

3 § Ett smittspårningsärende ska avslutas när det konstaterats eller så långt det är rimligt utretts av vem eller vad patienten smittats och vilka andra personer som har smittats.

Om det konstaterats att den misstänkt smittade patienten inte är smittad, ska smittspårningsärendet också avslutas.

4 § Om det, sedan smittspårningsärendet avslutats, framkommer uppgifter om att patienten kan ha smittat ytterligare personer, ska en ny utredning påbörjas.

5 kap. Dokumentationen

Smittspårningshandlingar

Föreskrifter

1 § I varje smittspårningsärende ska, med patienten som utgångspunkt, alla uppgifter som behövs för smittspårningen antecknas. Det ska utifrån varje inkommen och upprättad handling med uppgifter om personer som är eller kan vara smittade vara möjligt att återfinna övriga handlingar i smittspårningsärendet.

2 § Patientens identitet, adress och telefonnummer och dessa uppgifter för varje person som kan ha överfört smittan eller som kan ha smittats ska så långt möjligt antecknas i smittspårningsärendet. Vilken sjukdom det gäller samt om smittan kommer eller misstänks komma från djur, livsmedel eller andra objekt ska dokumenteras.

Uppgifter ska också så långt möjligt antecknas för varje person enligt första stycket om

1. när och hur denne underrättats enligt 3 kap. 4 § smittskyddslagen (2004:168), och
2. sannolik smittväg.

Om det har betydelse i smittspårningsärendet, ska uppgifter antecknas om tidpunkt och plats för överföring av smittan samt om undersökningsresultat för personer som kan vara smittade.

3 § I arkivlagen (1990:782) finns bestämmelser om bevarande och gallring av allmänna handlingar i landstingens arkiv.

Patientjournalen

Föreskrifter

4 § Koppling ska kunna göras mellan smittspårningshandlingarna och patientens patientjournal.

5 § I patientens patientjournal ska det antecknas när smittspårningen påbörjats och avslutats.

Om smittspårningsärendet överlämnats till annan hälso- och sjukvårdspersonal, ska namnet på denne antecknas i patientjournalen. Det ska också antecknas, om ärendet övertagits av smittskyddsläkaren.

Denna författning träder i kraft omedelbart.

Folkhälsomyndigheten

JOHAN CARLSON

Torsten Berglund
(Avdelningen för epidemiologi
och utvärdering)

UPPHÄVD

UPPHÄVD

UPPHÄVD

HSLF-FS kan laddas ner via Folkhälsomyndigheten.

Webb: www.folkhalsomyndigheten.se

Författningen kan beställas via:

Fritzes

106 47 Stockholm

Telefon: 08-598 191 90 Fax: 08-598 191 91

E-post: order.fritzes@nj.se

Webb: fritzes.se